

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. EVFOLYAM 4. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN HETEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946. JANUÁR 21.

TIZEZREN A ZSINAGÓGÁBAN

Ez a szó, hogy „zsinagóga” voltaképpen nem más, mint a görög „synagógé” kifejezés héber-araméus változata és kissé szabad fordításban annyit jelent, mint a *Gyülekezet Háza*.

A zsidóság különböző tanítómesterei más és más jelzőkkel illették a zsinagógát. Volt, aki az *Istenisztelet Háza*-nak és volt, aki a *Tanítás Háza*-nak nevezte. *Jeremias* próféta a *Nép Háza*-ként aposztrofálta.

Mind egyik jelző találó, de mind egyik csak a zsinagóga fogalmának egy részét meríti ki. A zsinagóga nem csupán ez és nem csupán az. A zsinagóga ez is, az is. Mind egyiknél több. *Mind egyikik együttvéve.*

A mi zsinagógának nevezett templomunk a *Gyülekezet Háza is, az Istenisztelet Háza is, a Tanítás Háza is, a Nép Háza is.*

Talán sohasem éreztük ezt annyira, mint most, 1946 január 18-án, pénteken este a Dohányutcai Zsinagóga falai között, ahol tízezer hiteltörőnk gyűlt össze, hogy a szombati beköszöntésekor megemlékezzenek a nyilas idők gettójának első felszabadulási évfordulójáról.

Igen, az elmúlt hét péntek estéjén valóban a *Gyülekezet Háza* volt a mi nagy pesti zsinagógánk, ahol öregek és ifjak, férfiak és nők, volt gettó-lakók és ex-munkaszolgálatosok tettek tanu-

bizonyságot arról, hogy *megmaradtunk, élünk és vagyunk*, s tudéltük Isten csodájából a Hitler-poklot és Szálasi-terrorit!

Igen, az elmúlt hét péntek estéjén az *Istenisztelet Háza* volt a Dohányutcai Zsinagóga, ahol tízezer hiteltörőnk dícsőítette a Mindenható és Örökkévaló nevét, amelyet igaz zsidó a gyász és az öröm óráiban egyformán áldva-áld!

Igen, az elmúlt hét péntek estéjén a *Tanítás Háza* lett a szépen restaurált, impozáns, literjedőű zsinagóga, amelynek szószékéről a hallhatatlan szellemű édesapja emléket önkéntelenül is mindenki felidéz. *Hevesi Ferenc* főrabbi mondta a magyar zsidóság fájdalmas tanulságait a múltból a jövő számára!

De mindezekon túl, az elmúlt hét péntek estéjén a Dohányutcai Zsinagóga első sorban a *Nép Háza* volt, amelyben magukraeszmélt tömegünk önmaguktól is megérezte és megértette, hogy csak a magyar zsidóság szilárd összefogása segítheti elő letiport rétegeink felemelkedését és a még mindig settenkedő, sőt néha egész nyíltan az utcára merészkedő antiszemitaizmussal legyőzését!

Férhisan és önérvényesen beszélt a templomi szószéken a pesti zsidóság főpapja és örülünk, hogy leplezetlen szavait közvetlen fültanuk-

Vádolnak a koporsók

Vannak, akik szeretnék lelagadni, hogy a halálláborokban 600.000 magyar zsidó pusztult el. Szeretnék belevinni a köztudatba, hogy a fasizta háború egyformán mértékkel pusztított. Vannak, akik azt mondják, hogy több zsidó jött vissza, mint amennyit deportáltak.

25 esztendő kulféregző hazug propagandája után és az elmúlt esztendő veszteségmértéke jogán, rá kell mutatnunk a fasizta hazugságyár talai portékájára és le kell rántani a farizeusok árcaát, hogy a demokrácia szabad országában élő emberek minden felekezeti és faji különbség nélkül meglássák végre egyszer a meztelen igazságot. És mert elég volt

a körmönfont hazugságokból, a lélek-mérgezésből, a nyílt és sutlogó propaganda-szólamokból, a megáldaltalások után s az elszüvedett veszteségek jogán, igazságot akarunk szolgáltatni eleveneknek és holtaknak. Vegyék ezért tudomásul a megújuló régi antiszemitaizmussal reaktív bajnokai, hogy nem hallgatunk tovább. Nem engedjük a kulféregzést, igazságot akarunk!

Amikor visszaemlékezünk a fasizta háború pusztítására, fgvélmezteljük mind azokat, akik könnyen felejtettek, hogy még a felbarati szeretet jegyében működő Magyar Vöröskereszt is kétféle mértékkel mérte az elmúlt háború áldozatait. Ami-

ként hallhatják azok a külföldi és magyar előkelőségek, akik megláztellék jelenlétükkel a Nép Házat és az anyit szenvedett népet. A Dohányutcai Zsinagóga 1946 január 18-i istentiszteletének történelmi jellegéhez az ő látogatásuk is sokban hozzájárult.

A Frigyszekrény két oldalán helyfoglaló orosz tábornokok, amerikai és angol tiszték, diplomáciai képviselők, továbbá Tildy Zoltán miniszterelnök, miniszterek, államtitkárok, generálisok megjelenése erkölcsi elégteltelt jelentett a magyar zsidóság számára.

... Visszaemlékezhetünk arra, hogy 1944 őszutóján a nyilas terrorlegények a pesti

utcaikon össze-visszaterelt sídók gyűjtőhelyének használták fel, a többi templomunkkal együtt, a Dohányutcai Zsinagógát, amelynek kényszer-lakói közül sokan a deportáltak karavánjaiba kerültek... 1944 rémuralmi periódusában a pesti főtemplom a Halál Háza lett.

Most, 1946 január 18-án újból a Nép Háza-nak és az Élet Háza-nak tekinthetjük a dohányutcai régi zsinagógát, amelyben tízezer zsidó hálálkodott a megmaradtak szabadulásáért és imádkozott az áldozatok lelkiüdvéért!

Uj életünk és új közösségi szellemünk fontos állomásához érkezünk a pesti gettó megmenekülésének első évfordulóján! SÓS ENDRE

ÁRA 1000 PENGŐ

kor sok szegény magyar honvéd hősi haláláról jöttek a tudósítások, a Vöröskereszt a zsidó szülőket csak arról tudósította, hogy fiaik életük virágjában kimultak és haláluk oka végelgyengülés volt. Hivatalosan letagadták az igazi okot és nem volt magyar ujság, amely gyászjelentést közölt volna zsidó munkaszolgálatos hősi haláláról. Nem lehet elfelejteni, hogy intézményesen megbélyegezték még halottaikat is. Hogy sárba tiporták emléküket és hogy minden hivatalos fórum hallgatótt, amikor oly csodálatosképpen „végelgyengülésben” hullottak el lízeztével azok az öleferős ifjak, akiket hazug jelszavakkal, fegyvertelenül vittek a tűzvonalba, vagy akiket bestiális keretlegények gyilkoltak meg egyenként, vagy kötetlenül.

Mindenki hallgatott. A tábornokok is, akik az első világháborúban talán még ugyanazt a rangot viselték, mint a harcúterén mellettük küzdő zsidó tartalékos tisztok, akikről még hivatalosan is megállapították, hogy átlagon felül teljesítették kötelességüket. Hallgattak azok, akik ugyanazon medáljakkal viselték, amelyeknek mi is birtokosai vagyunk. Nem tiltakoztak sem a tábornokok, sem a közlegények, nem emelték fel szavukat sem a tengerészek, sem a tenger-nagy. Elfelejtették, hogy a lövészáról-bocsület kötelez.

Vannak, akik szeretnék dajkamecsének minősíteni a tömeggyilkosságokat, de mi emlékezünk Orgoványra és Siófokra, most pedig emlékeznünk kell Kiskunhalasról, mert örök szegényfolt Magyarországon történelmében, ami egy esztendővel ezelőtt egy munkásszázaddal ott megförtélnhetett. A nagy magyar Alföldön és nem az el-lenség földjén...

1946. január 20-án a pesti zsidótemetőben 101/322. sz. egykori munkásszázad egész legénységét temették el sok ezer főnyi gyászoló közönség jelenlétében. Alig husz éves ifjak kihűlt tetemét, akiket a Kiskunhalas melletti tömegsír-ból emeltek ki és szállítottak a fővárosba. A szülők nagyrésze, testvérek és rokonok nem élnek már. Haláltáborokban pusztította el őket is a gyilkos fasiszta téboly. Néhányan megmaradtak. Volt köztük világháborús magyar katoná, aki a halottak között fiát kereszte, de a 194 halott munkaszolgálatost felismerni V., IX. és X. kerületben 10

lehetőséges nem volt. Ezek a hősi halottak, akikről a Magyar Vöröskereszt azt írta volna, hogy haláluk oka végelgyengülés volt, puskatüstől zuzott kononyával, összetört csontokkal pihennek koporsóikban. A véges emberi értelem elszörnyedve áll előttük, hozzátartozóik ismeretlen halottakként siratják gyermekeiket, a fasiszta háboru halottait, gyilkosok prédáját.

Mikor a kiskunhalasi 101/322. számú munkásszázad rendekbe fejlődve megjelent az Ur számolya előtt, bizonyára kihúzták magukat ezek a fiúk, ahogyan megtanulták egykor a regulát. Mert rendekbe fejlődni, katonásan viselkedni, reglamát tisz-

telni megtanították őket és csak azután verték éppen puskatüstől az egész kiskunhalasi munkásszázadot Orgovány és Siófok emlékére, Magyarországon örök szegény-né. Bűnös, aki akkor hallgatott, de az is bűnös, aki ezeketán hallgat. Ezért meg kell mondanunk az igazat azoknak, akik meghamisítják a történelmet, akiknek kevés a mi véraldozatunk és mindenkinék, aki könnyen felejt. Meg kell ezt mondanunk hősi halottainkra emlékezve az ártatlanul kiflott vér-jogán és az apák jogán, akik elvesztették gyermekeiket — a kiskunhalasi-hősi halottakat.

DOMONKOS MIKSA

Zsidó születések és halálozások Budapesten az elmúlt évben

A zsidó statisztikai tevékenység mai főfeladata az, hogy az elmúlt évek üldözései során elszennvedett veszteségeket megállapítsa és a maradék zsidóság személyi, társadalmi és gazdasági viszonyait számszerűen megvilágítsa.

A Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine Magyarországi Képviseletének Statisztikai és Tudakozó Hivatala — mint ismeretes — nagy apparátussal látott hozzá az elmúlt év nyarán e feladatok megoldásához és ma már nem jelentéktelen eredményeket tud felmutatni. (Lásd e lap első számában dr. Bóth Siegfried cikkét: „A magyarországi zsidóság tragédiája számokban.”) A hivatal természetesen nemcsak az elmúlt évek adatait regisztrálja, hanem figyelmet szentel a felszabadulás óta bekövetkezett változásoknak is. Ilyen részletkérdés a jelen cikk tárgya: a budapesti zsidóság (izraelita vallású személyek) létszámának „természetes” változása a Vörös Hadsereg bevonulásától a múlt év végéig.

A születésekre

vonatkozólag az állami anyakönyvek adatai állanak rendelkezésre. Megtudjuk ezekből, hogy a budai kerületekben mindenütt öln alul maradt az elveszültelet izraelita gyermekek száma; az öt budai kerületben összesen 15 izraelita születés történt. A pesti kerületnek egy része nem mutat lényegesen eltérő képet: a IV. kerületben egyetlen születés sem volt, az

vagy ennél kevesebb, a XIV-ben tíznél több. Még a VI. kerület is kerécsé körélt meg a számtal ezt a halálú eszűpán a VII., VIII. és XIII. kerület málja többé-kevésbé felül. Ezek az adatok természetesen nem vonatkozathatók határozottan a megfelelő kerületekre hiszen a szülőotthonok helye lényeges eltolódást okoz mégis többnyire jellemzőek. Feltűnő pl. az V. kerület adata (10) és a IV. kerületé (0), amely rávítágit arra, hogy az amugyi kevésszámú zsidó eszűcsemé javarésze az említett kerületekben „nem született izraelitának”.

A születések összesített adata 518. E szám már önmagábanvéve is elszomorító: fokozottan azzá válik, ha a jelenlegi budapesti izraelita népesség teljes számával egybevetve, százalékszerűen mutatjuk ki; méginkább, ha a viszonylagos békeévek adataival vetjük össze.

A Budapesten jelenleg élő izraeliták számát az 1945 március 25-i népösszeírás hivatalos adata 86.910-ben jelöli meg; Ha ehhez hozzászámítjuk a fenti időpont óta deportációból, vagy hadifogságból visszatért izraelita személyeket (is itt egyelőre csak becslésre vagyunk utalva), a jelenlegi budapesti izraelita létszám felső határa 100.000-re tehető. Ehhez képest az elmúlt évben történt születések arányszáma 0.518%.

Ezzel szemben 1935-ben, amikor pedig a zsidóság foglalkozása már másfél évtizede folyt, a 201.069 izraelitára 1.723 éveszülétes esett, vagyis az összlétszám 0.857 százaléka. A születések száma

tehát ehhez képest is 0.539 százalékkal esett.

Még sokkal megdöbbenőbbek a

halálozási

adatok, melyeket a három budapesti Chevra nyilvántartásából ismerhetünk meg. Ez a szám január második felében jóval meghaladta az ezret, februárban a kétezeret, de még márciusban is messze az ezres határ fölött maradt. Azok közül, akik az üldözételet átvészelték, a tél utolsó hónapjai nagyszámban szedték áldozataikat. Április és május is igen veszteségteljes hónap volt még, alig maradt nyolcszáz alatt a halálozások száma, júniusban pedig a fél-ezer körül járt. Ezek a halálozások persze csak formailag tekinthetők természetes halálozásoknak, valójában az eppenséggel nem természetes mult következményei. Azóta is minden hónap 200—300 főnyi áldozatot szed az amugyi megfogyatkozott zsidóságból.

A halálozások teljes adata 7.906, tehát az összlétszám 7.906%-a. Ismét az 1935 év adatait véve tekintetbe: a már említett 201.069-es létszámra 3.022 halálozás esett, vagyis 1.503%. 1935-höz képest tehát közel 6 $\frac{1}{2}$ %-kal emelkedett az izraelita személyek körében történt halálozások arányszáma.

Ha most a halálozási adatból kivonjuk a születések számát, a budapesti zsidóság számának elmúlt évi „természetes” változását tudjuk meg. E változás 7.388 főnyi veszteség, szóval az összlétszám 7.388%-a.

Hogy ez a fogyatkozás milyen nagyságú, az 1935. évi adattal való egybevetés is mutatja: akkor a veszteség 1299 lélek volt, az összlétszám 0.646%-a, tehát a negatív különbség 6.742%. De még lesújtóbb az összehasonlítás, ha arra gondolunk, hogy 1921—1930 között, tehát a fogyatkozás első évtizedében összesen 11.141%, 1931—1941 között összesen 19.918% volt a budapesti zsidóság természetes vesztesége; egymagában az elmúlt években tehát kb. negyedannyi a budapesti zsidóság fogyatkozása, mint két évtized alatt összesen; másszóval mintegy annyi, mint a két világháború közötti időben öt év összes vesztesége.

Eszerint ha bizonyos, hogy a budapesti zsidóság életében az 1944 esztendő hozta a legszörnyűbb pusztulást, a negatívumok e szomorú listájában okvetlenül az elmúlt év foglalja el a második helyet.

PACH ZSIGMÓND PÁL

HOGY TÖRTÉNT?

VIII.

A Zsidó Tanács szabadító kísérletei

A Gestapóval való érintkezés lehetővé tette, hogy a Zsidó Tanács úgy az összesség, mint egyes bajba jutottak érdekében közbenjárasson. A befolyás lehetősége szinte naponként változott; függött a Gestapo-lisztek hangulatától, — ami a barotéri helyzet szerint megadózott, — de egyéb körülményekből, sőt sokszor a véletlentől is. A németek mindjárt az első napokban kijelentették, hogy a Tanács közbelépése csak azokra vonatkozhat, ahol illetékes és eredményes, akik a zsidó szervezetekkel közeli kapcsolatban vannak. *Politikai megatartásuk, vagy előkelő társadalmi és gazdasági állásuk miatt elfogókkal kapcsolatban a németek elzárkóztak és elutasították őket. De azért az első napokban a jóhiszeműségnek legalább ígéretet alkarták mutatni és két alkalommal nagyobb számban bocsátották szabadon foglyukat.*

A zsidók utazási tilalmára

Vonatkozó első bejelentés március 29-án délelőtt 12.10-11 óra között hangzott el a Sip-utaliban, de a németek már egy nappal előbb, 19-én, tömegesen szedték össze a pályaudvarokon tartó zsidókat, a következő napokban pedig az elfogásra már az is elég ok volt, hogy valaki a pályaudvar közelében káros államos állomásánál várakozott. Az így letartóztatottakat a Mosonyi-utcai toloncházba vitték, ahonnan megrostálás után az első napokban kb. 150 személyt: nőket, kisgyermekkel, diákokat bocsátottak. A többieket a hírhedt kistarcsai internátóházba szállították. A Tanács ezeknek érdekében is eljár és részben eredményes. Március 21-én dr. Vági József, a Pártfogó Iroda két tisztviselőjével megjelent a kistarcsai táborparancsnokságnál, hogy kb. 160 öreg, állapotos nő és gyermeket átvegyen és Budapestre kísérjen. Amikor a Zsidó Tanács kiküldötté a tábor irodájába helyezték, már ott találták Váginny Obersturmbannführert, néhány Gestapo tisztet és Vasdinnyey rendőrfelügyelővel, a tábor magyar parancsnokával. Távozáskor, — amikor a németek már nem voltak jelen, — Vasdinnyey szinte kérve fordult dr. Vághoz: „Doktor ur, ne küldjön nekünk kuncsuftokat“.

A Tanács kiszabadítási kísérletei

A legelső, akit a Tanács közbenjárására a Rökk Szilárd-utcaból engedtek szabadon, a zsidó közéletnek érdemes, idős nevezte volt. Őt nyíltan a Ge-

stapo azért fogta el, mert mintegy másfél évtizeddel ezelőtt az egyik nagybank ügyvezető-igazgatói székében ült.

Már március 26-án Lázár Jenő, a neves régészeti gyűjtő, a szombathelyi községkerület elnökhelyettese érdekében adtak át beadványt, hogy Kistarcsáról kiszabadítsák. (Lázár sógora temetésére jött fel a fővárosba és visszamenet, a vonatnál fogták el. A közbenjárás — bár ismétellen megpróbálták — eredménytelen maradt. Lázár Auschwitzba került, de onnan — Istennek hála — hazajött. Jobban járt, mint községkerületének elnöke, a zsidó ügyekben oly buzgó Wesel Imre, — aki eredetileg az ő érdekében írt az Országos Irodának, — mert röviddel Lázár elfogatása után, őt is letartóztatták, deportálták és azóta sem került elő.)

Április 5-éről kelteztek azt a beadványt, amelyben a Tanács Gergely Ervin, a Pártfogó Iroda és dr. Glück Mihály, a pesti hitközség főtisztviselőjének Kistarcsáról való elbocsátását kérelmezi. A Tanács ebben arra bízta, hogy a műszaki osztály vizsgálja az érdekeltek van-e szolgálatban, két főtisztviselője, — miután megerősített a szervezetükön kiadott irattal bírnak“. Április 13-án Vajda Lajos kecskeméti és Bencsek György nagykovácsi elnök érdekében jartak el. Ezekkel kapcsolatban a Tanács, azt mondta, hogy a magyar zsidóság vidéki megszervezésénél nem nélkülözhetik ezt a két elnököt, „akiknek értékes tapasztalataik és gyakorlatuk van“. A május 2-án kelt beadványból kiténik, hogy 10 nappal ezelőtt a német katonai parancsnokság elfogta Wesel Imrét, a szombathelyi községkerületi elnököt és a rendőrség ottani fogházában tartják őrizetben; kiszabadítását ismét arra való hivalkozással kéri, hogy „munkáját és tetterejét nem nélkülözhetik“. Május 9-én jartak el a zsidó közélet régi harcosa; dr. Szegő Miklós, a székesfehérvári községkerületi elnök érdekében. A beadvány rámutat arra, hogy dr. Szegő jelen volt a március 28-i országos tanácskozásán, ahol a németek ünnepélyes ígéretekkel hangsúlyozták és ahol ő Fejér és Veszprém megye zsidóságát képviselőként nek ellenére lefogták és a budapesti toloncházba hozták fel-

„Képességei és tetterejénél fogva további munkálkodása országos érdek; személyéért a Központi Tanács a teljes feloldozással vállalja“ — mondja az irásos nyilatkozat. Ugyanígy hangú kérvényvénnyel szorgalmazta a nagyváradi elnöknek, Meer Samunak szabadon bocsátását. A beadványból kiténik, hogy ezt a derék, felküismeretes orvost — uolha röviddel ezelőtt súlyos műtéten és tüdőgyulladásos ment keresztül, — a gettóba hurcolták és megkínózták. (A Tanács szorgalmazta, hogy egyelőre a lakásán ápolhassák, ez azonban eredménytelen maradt!) Hasonlóképpen kérték Weisz Gyula, az Orthodox Országos Bizottság kolozsvári tagja és Németh Sándor nyíregyházi orthodox elnök érdekében is. Május 12-én hosszabb beadványt ment Jaross belügyminiszterhez, dr. Fischer József kolozsvári elnök szabadonbocsátása végett. A kérvény elmondja, hogy: „A hozzánk érkező közlések szerint dr. Fischer Józsefet, a kolozsvári kongresszus elnöke és a Magyar Zsidók Központi Tanácsának kolozsváryi megbízottját, július hó 12-én kényszerbe vitték és ugyanakkor a kolozsvári kongresszus elnöke hitközség mintegy 500-000 P összegű készpénzgyűjteményét lefoglalták. Ezen intézkedés indokát, értesítőlünk szerint, az a körülmény szolgálta volna, hogy dr. Fischer József hitközségi elnök elmulasztotta a hitközség nagybányának az 1600/1944. M. E. sz. rendeletben előírt bejelentését“. (Dr. Fischer később a cionista akció során, — amelyről még részletesen fogok beszámolni, feljutott Budapestre, a Kolombus-utcai táborba és onnan Bergen-Belsen-be, majd Svájcba került el.) Május 20-án, — a vidéki deportálások ekkor már nagyban folytak, — a debreceni statusquo vezetésű táviratozott dr. Bernstein Béla nyíregyházi főrabbi érdekében és két nappal később kelt beadványban a Tanács kérte, hogy ezt a kiváló férfit, aki a magyar zsidóságunk a szabadságharcban való részvételét történelmi munkájában meglátta, ne deportálják külföldre. Minden hiába! Június 5-én újabb beadványt ment a Gestapóhoz Szegő Miklós érdekében. Ebből meglátjuk, hogy dr. Szegőt májusban ugyan szabadon bocsátották, de egyben rendőri felügyelet alá helyez-

ték; utána rövidesen újra őrizetbe vették és a kérvény benyújtása idején dr. Szegő a Mosonyi-utcai toloncház rabkórházában feküdt. Néhány nappal később dr. Löw Imrénél szegedi főrabbi érdekében jartak el és kérik, hogy Budapestre hozhassák fel. Június 15-én a toloncház főrabbi és az ottani zsidó vezetés szabadon bocsátását kérték. Ugyanígy folyamodtak dr. Szemere Samu és felesége érdekében is. A felsoroltak valószínűleg nem tartalmazzák az összes kéréseket, csak azokról számolnak be, amelyeknek ez idő szerint még itatári nyoma van. De azért lépett adnak erről a tevékenységről és arról is, hogyan pusztult el a vidéki zsidóság. Erre gondolva emondhatjuk Jeremiás prófétája szavainak: „Leesett a mi fejünk koronája“. A német megszállás első napjaiból kelt beadványok általában nosabb sikon mozogtak. Így meglátjuk, hogy április 3-án a mezőberényi hitközség 18 tagját az ottani esendőrség letartóztatta és a fővárosba szállította fel. A Tanács a Gestapótól névszerint kérte szabadonbocsátásukat.

MUNKÁCSI ERNŐ

Következő számunkban folytatás: „A Zsidó Tanács lakásrekvizitálása. Ki volt dr. Koljay (Kundics) László, a budapesti zsidóság elsőosztályú hőmérő?“

BRILIÁNST, ÉKSZERT, napi áron

Scheer György
Semmelweis-utca 19, félemelet 1
Telefon: 183-091.

ARANYAT VÁSÁROL

Kávéház, vendéglői berendezések
GYORSMÉRLEGEK,
NATIONALKASSZÁK,
IRÓGÉPEK,
vétel eladás

Rosenfeld
Népszínház utca 31

Zsidó intézmény
magyar, német, angol
gép- és gyorsírót,

FORDÍTÓT alkalmazz. Ajánlatokat „Pozitív“ jellegű kiadványokba keressük.
KÉRESEK
héber írógépet
Agudát Jiszráel, Miskolc, Acany János-utca, 108.

BIZALOMMAL
jöjjön Majorosihoz

Vessék briliánt, aranyt, érméket, órák, porcellánt, szőnyeget.
SZAKBIRALATI
Kammermayer Károly-utca 3. sz. (Központi Városháza)

Buchenwaldból Franciaországba szállított deportált gyermekek névjegyzéke

Az alábbi névsorban szereplő gyermekeket 1945 június hó 8-án szállították át a buchenwaldi táborból Franciaországba. Valamennyit gyermektáborban (Gse) helyezték el. Közelebbi adatokkal a Magyarországi Zsidók Deportálását Gondoló Országos Bizottsága (Degob) szolgál, (Budapest, VII., Bethlen-tér 2.).

Aron Zsuzsa , 1930. I. 15., Kolozsvár	Engländer Márton , 1928. XI. 11., Szatmár	Fülöp Márton , 1927. XII. 6., Nagylóna	Herszkovics Henrik , 1928. IV. 9., Borsá
Abis Herman , 1929. V. 12., Felsővisó	Ernst Miklós , 1929. V. 19., Újpest	Fülöp Simon , 1925. IX. 19., Nagylóna	Herszig Salamon , 1929. III. 15., Majszin
Asztalos József , 1928. VIII. 27., Izsaszal	Farkas Márton , 1928. V. 8., Farkas Ervin, 1931. VI. 5., Ózd	Fülöp Ábrahám , 1928. IV. 7., Szurdok	Herezeg Ottó , 1928. XII. 10., Miskolc
Blaustein József , 1928. IX. 4., Legyesbénye	Farkas Mendel , 1928. I. 10., Carinta	Freund Chaja , 1929. I. 26., Maramarossziget	Hirsch Imre , 1928. III. 11., Szatmárnémeti
Brüll Simon , 1928. VI. 7., Mezőkövesdháza	Farkas Chaja , 1928. VIII. 3., Borsá	Gauz Chaim , 1929. I. 26., Maramarossziget	Hoffmann Elek , 1921. I. 21., Szatmárnémeti
Buck Ábrahám , 1929. I. 2., Maramarossziget	Fischer Ábrahám , 1928. I. 25., Fischmann Zoltán, 1928. VI. 4., Kiskalota	Genné Sándor , 1929. VIII. 24., Visóköz	Hoffmann Oszkár , 1929. VIII. 16., Maramarossziget
Ciment Anja , 1931. I. 10., Szatmárnémeti	Fischmann Hersch , 1928. V. 1., Maramarossziget	Glück Miklós , 1928. V. 2., Tarcfal	Horovitz László , 1928. IV. 20., Margitta
Citron László , 1931. IV. 2., Nagyvárád	Fischmann Mendel , 1929. VIII. 22., Maramarossziget	Glück Jakab , 1930. III. 15., Visóköz	Huszár Márton , 1929. V. 28., Ózd
Daszkal Jakab , 1928. II. 25., Dragomérfalva	Fogel Perec , 1928. VIII. 23., Fogel Izsa, 1929. IV. 4., Fogel Cero, 1928. V. 8., Szatmár	Grosz Tibor , 1928. VII. 24., Erdőd	Hutter Márton , 1929. V. 28., Nagyvárád
Davidovics Mendel , 1928. XII. 12., Maramarossziget	Friedmann Léb , 1929. V. 28., Visóköz	Groszmann László , 1928. I. 12., Grünberger Dávid, 1928. III. 22., Nagykároly	Iczkovics Henrik , 1920. IV. 9., Baki
Diener Pál , 1928. I. 12., Szatmárnémeti	Fruchter Solem , 1929. IV. 24., Szelistye	Grünspan István , 1928. IV. 25., Nagykároly	Indig János , 1928. IX. 6., Dös
Donenberg Dávid , 1929. V. 17., Balnai	Fruchter Mayer , 1929. X. 6., Keresztély	Guttmann Ábrahám , 1928. IV. 7., Szurdok	Jakab Imre , 1928. IX. 10., Jakobovics, 1926. X. 2., Maramarossziget
Dolseh Gábor , 1929. II. 23., Halmai	Fuchs Mór , 1928. X. 20., Nagyvárád	Guttmann István , 1928. IV. 25., Nagykároly	Junger Tóbiás , 1928. X. 27., Nagykároly
Ellenbogen Zoltán , 1928. IV. 18., Nyírátör		Haberfeld József , 1926. III. 27., Hersch Dávid, 1928. IX. 4., Nagylóna	(A névsor folytatás folytatjuk.)

Felhívás a rákosligeti deportáltak hozzátartozóihoz

Az alant felsorolt rákosligeti házak deportált tulajdonosainak hozzátartozóit felhívjuk, hogy jelentkezzenek **Hercz Györgynél** (Rákosliget, V. utca 16. sz.), a rákosligeti hitközség meghívójánál:

Geiringer N., a IV. utca 24. sz., Váradi-ház ügyében; **Schreiber N.**, a III. utca 14. sz., Schreiber-ház ügyében; **Székely Józsefné** valamely rokona a XVI. utcai ház ügyében és végül **dr. Nagy Béláné**nak Szent Imre herceg-utí háza ügyében.

A Rákospalotai Aut. Orth. Izr. Hitközség

Hitoktató-metszői

állása pályázatot hirdet. A modern héber nyelv oktatásában jártas előnyben részesítendő ajánlat a Rákospalotai Aut. Orth. Izr. Hitközség címére, Rákospalota, Bajcsy Zsilinszky-u. 10. Rákosliget.

KERESEK 15bb éves gyakorlattal bíró üveges segédet

jó fizetéssel, esetleg előtétással, **Wachler Józsefné**, Győr, Közelebbi Grossmannál, Dózsa György-ut 126., 103.

Titkárnőt keres

házi, külföldi, csakis fiatal, reprezentatív, finomtelkű és izéző, intelligens urleány jelentkezzen. „Utirány: Amerika” jellegű **Tenzér** hirdetőbe, Szervita-tér.

Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine Magyarországi Képvisellete

Statistikai és Tudakozó Hivatalának

(V., Wekerle Sándor-utca 7.) Közleményei

Az alant felsorolt személyek részére külföldről levél vagy üzenet érkezett. Kérünk min-

denkit, aki nevezettekről felvilágosítást adhat, közölje azt Hivatalunkkal (V., Wekerle

Sándor-u. 7. Telefon: 186-009) szombatheti és vasárnap kivételével, d. e. 9-1 óra között.

A címzett neve	Külföldről megadott lakcím	Kereső
Grüngold Dávidné sz. Salzer Flóra 42 éves	Kaposvár, Szt. Imre-u. 24.	Viola Kundres, c/o Dr. Josef Sternfeld, Haifa, Jerusalem.
Herskovits Dávid 57 éves	Miskolc, Vörösmarty-u. 55.	Herskovits Henrik, c/o Hshaac Herouthi POB 1457.
Herzogné, Marlon Erzsébet	Tab	Marton Eduard, c/o Elovits Tibor, POB 37, Nathanyah
Hornstein Károly	Komádi	Hornstein Géza, PÖB 203. Kib. buz Vav.
Jakob Mihály	Debrecen, Szepesség-u. 27.	Jakob Ervin, Evacuation Camp 46. Modena
Jungreis Izraelné, Schück Hona 63 éves	Debrecen	Jungreis Elza, Schaar Haamaim POB 1351, Haifa
Katzné, Kohn Hona 35 éves	Hajdudorog, Szív-u. 24.	Kohn Jolán, Tel-Aviv POB 1501. Kibbuz Nicanim
Kellerné, Weingarten Sára	Verebélyes	Kellner Eszter, c/o Josef Indig, Kibbuz Gad
Kellner Chajim	Verebélyes	Kellner Eszter, c/o Josef Indig, Kibbuz Gad
Kellner Jakab	Verebélyes	Kellner Eszter, c/o Josef Indig, Kibbuz Gad
Krüpfler Renée 18 éves	Tét, Győr, Mos.-Magyaróvár	Goldstein Sándor, c/o AJDC IGCR HQ AC CMF
Kohn Margit 24 éves	Nyíregyháza, Kossuth-u. 77.	Kohn Ernst, c/o Brand, Tel-Aviv, Hisradruth Haovdim
Kohn Vilma 26 éves	Nyíregyháza, Kossuth-u. 77.	Kohn Ernst, c/o Brand, Tel-Aviv, Hisradruth Haovdim
Kohn Ernő 43 éves	Mátészalka	Kohn (Engel) Rosa, c/o Arje Moskovits, Haifa, Hassan Sukri 26.
Mandler Győző 43 éves	Szeged	Frenkel Emerich, c/o E. Weissberger, 19. Hakashamal str. Tel-Aviv
Mandler Ernő 37 éves	Szeged	Frenkel Emerich, c/o E. Weissberger, 19. Hakashamal str. Tel-Aviv

(A névsor közlését folytatjuk.)

Sós Endre új könyve:

Az emberi jogok*

Az elmúlt sötét években, amikor az emberek által alakított leghatalmasabb gépezet, az államot, a fasiszta gonoszság a maga céljaira sajtóította ki és az állami öncélúság hamis leple alatt milliókat rabszolgasorba súlyosítottak, bányán tellük fel magunkban a kérdést: hová lettek „az emberi jogok”, ezek a nagyszerű ideálok, amelyekkel minden modern állam alaptörvényekként tisztelt? Már-már szinte feledésbe ment, hogy a társadalmi együttélés igazi célja: ezeknek az emberi jogoknak megvalósítása és nem a vér- és faj mítoszából származott erőszak és lengyögzés. De aztán egyszerre mégis pirkadni kezdett. Az aetheri hullámokon át megtudtuk, hogy 1941 augusztusában Roosevelt és Churchill nyílttengeri tanácskozásából megszületett az *Atlantic Charta*, a szenvedő emberiségnek ez az új hitvallása, amely hirdeti, hogy olyan világot kell teremteni, „hogy minden ember, minden országban féltelen és nyomorúság nélkül élhesse életét”. Az *Atlantic Charta* nem a semmiből született. Az *emberi jogok új megértésének diés és lelkesítő előzményei, évszázadakkal visszanyúló hagyományai vannak. Ezeket ismerteti meg velünk Sós Endre tömören, szakszerűen és mégis élvezetesen megírt új könyvében, amely nemcsak lebilincseli az olvasót, hanem feltárja azokat a nemes és magaslatos emberi törekvéseket, amelyekért érdemes élni és küzdeni és érdemes volt a poklok szenvedéseit átgázolni. Felvonulnak előttünk az angol alkotmány alapokmányai, majd az emberi jogoknak az Amerikai Egyesült Államok függetlenségi nyilatkozatában foglalt ünnepélyes proklamációja és azután „az emberi és polgári jogoknak” a francia forradalom alkotmányába való beiktatása. Ezután hosszú szünet állott be.*

A francia forradalom megteremtette a polgári demokráciát, amely azonban sok tekintetben csak papíros maradt, mert gazdasági egyenlőség nélkül jogokat valóban gyakorolni nem lehetett. Megindult a szocializmus

* Dante kiadás.

küzdelme az igazi egyenlőség megteremtéséért és ezt kísérelte a parlamentarizmusnak az a válsága, amely az első világháború után a kontinenset a fasiszta diktatúrák formájában a végpusztulás szélére sodorta. S most a küzdelem eldőlt; a fa izmus megbukott, romjai felett az egyesült nemzetek az 1945. évi *San-Francisco-i alapokmányukban az emberi jogoknak és a nemzetek közötti együttműködésnek új zászlaját bontatták ki.*

Sós Endre könyve minket, zsidókat közelebből is kell, hogy érdekeljen; nemcsak azért, mert az emberi jogok biztosítják, hogy mindenki, fajra és vallásra való tekintet nélkül egyformán boldogulhasson, de más okból is. Tudnia kell az egész világnak, hogy ezek a magas erkölcsi eszmények, amelyek az emberi együttélés végső céljai, a zsidóságból származnak, azokat a zsidóság biblijája és prófétái hirdették először a világon és a zsidóság tanításából váltak az emberiség közkinésivé. A sokat emlegetett zsidó elika volt az, amely elsőnek hangzottatta, hogy nem a nyers erőszak az értékesebb és nem az erősebb uralma a kívánatos, hanem azé, aki erkölcsileg magasabban áll: a mi bibliánk tanítja, hogy támogatni kell a szegényt, az elesett özvegyet, árvát — hogy az igazi becsülés a munkát és nem a vagyont illati; Isten kívánsága: hogy az éhezzővel megesszük kenyereinket, a mezítelent ruhával befedjük, testvérünket támogassuk és legfőképpen, minden társadalmi ényemést és leigázást megszüntessünk. Így az emberi jogok hirdetése messze tulmegy a polgári és társadalmi küzdelmek határain — hogy hitvallássá, a legmagasabb vallási eszmények régióiba emelkedjék.

Ezt tanuljuk meg Sós Endre írásából, amely nemcsak kitűnően megírt, érdekesítő tanulmány, hanem az a könyv, amit mindenkinek el kell olvasnia, hogy megis-

merje a demokratikus állam és a valóban demokratikus társadalom végső céljait, élet-eszméit.

Szerzőnk munkáját gyermeki szeretettel szülei emlékének ajánlotta, akik a német megszállás idején embertele-

nül pusztultak el. S ha ez a könyv elő fogja segíteni, hogy Magyarországon az emberi jogok gyökeret verjen. Sós Endre a legszebb emléket állította azoknak, akiket legjobban szeretett.

(M. E.)

Hálaadó istentisztelet

a gettó felszabadulásának e 5. évfordulóján

Január 18-án volt első évfordulója a pesti gettó felszabadulásának. Ezen a péntek estén az összes pesti templomokban ünnepélyes hálaadó istentisztelet tartottak, amelyen megemlékezés történt több, mint 70.000 gettóba tömörített, elgyötört, halálcseleget zsidó megszabadulásáról. Ezek és ezek vonultak fel a pesti templomokba, halál félelembe burjánzó imádkoztak az Örökkévaló előtt, megemlékezve a csodás megszabadulásról.

Többezren imádkoztak a Dobány-utcai templomban, de igen sokan kiszorultak a templom fűgás hajóiból s az utcán, a templom körül hallgatták az istentiszteletet, amelyt a megafónok közvetítettek.

A fényárban úszó hatalmas templomcsarnokban, az ottári emelvényen foglaltak helyet a meghívott vendégek. Megjelentek: Tilly Zoltán miniszterelnök és felesége, Nagy Ferenc, a nemzetgyűlés elnöke, a Szövetség Katonai Ellenőrző Bizottság részéről Szviridov altábornagy, mint Vorosilov marsall helyettese, Krajcin ellentengernagy, az ő vezetésükkel az orosz katonai tiszti küldöttség, az angol és amerikai misszió küldöttségei, Rolf Arvedson svéd követségi ügyvivő, Hans Weyermann, a Nemzetközi Vöröskereszt főmeghívottja, a lengyel és osztrák kormány kiküldöttjei, Keresztury Dezső vallás- és közoktatásügyi miniszter, Rónai Sándor kereskedelmi miniszter, Bereczky Albert, Millok Sándor, Vas Zoltán államtitkárok, Körtvagy József polgármester, a külügyminiszter képviseletében dr. Gombó István rendk. követ és megbatalmazott miniszter, a honvédelmi miniszter képviseletében Székely László vezérőrnagy és Képesy Kálmán alezredes-parancsnok, az I. honvédkörület parancsnoksága részéről Plattky Pál altábornagy, városparancsnok, a honvédelmi minisztérium tiszti küldöttsége, a különböző egyházak kiküldöttjei, állami és fővárosi hatóságok és intézmények képviselői.

A hitközség előljárósága, valamint a templomi előljáróság tagjai teljes számmal megjelentek, élükön Stöckler Lajos elnökkel, aki Domonkos Miksa

ügyvezetővel együtt fogadta a hitközség nevében a megjelent vendégeket.

Az istentisztelet ünnepélyes orgona bevezetője után Litvitzky Bernát főkantor nagy művészettel előadott és mélységgel áhítatot kelő szolozsmái következték, majd dr. Hevesi Ferenc főrabbi lépett a szószékre aki elsősorban a zsidóság halálját fejezte ki a diesőségben Vörös Hadsereg iránt, amely rejtéhetetlen bátorsággal és véres áldozatvállalással szabadította fel a pesti gettó népét. Majd rámutatott arra, hogy a gettó népe felszabadulása után nem nyult a hosszú fegyveréhez, nem igyekezett elégtételt szerezni mindazokért a gyilkosságokért, kínzásokért és gyötrelmekért, amelyek a nyilvános próbák a gettót megelőzően és a gettó alatt is velük szemben elkövettek. A zsidóságot nem vezérelte a bosszu érzete, hanem szent tanításához méltóan emberként fegyelmezetten viselkedett. S mégis azt kell ma látnia, hogy új antiszemitizmus üti fel a fejét, új ideológiai születtek, amelyek az antiszemitizmus szolgálatában állnak. Két könyv is jelent meg tudományos mezbe, melyek, amelyek valótlán állításokat tartalmaznak a zsidósággal kapcsolatban. Ezekre a súlyos jelenségekre fel kell hívni a kormány figyelmét, hogy törvényes eszközökkel, felekezeti eleni igazgatásról szóló büntető törvény szigorú alkalmazásával, vessen véget ezeknek az üzemeknek, amelyek az egész országra is káros kihatással vannak. Rá kell mutatni arra is, hogy a közeljövőben meginduló béketárgyalásoknál felvetődhetik a kérdés, hogy mi történt a zsidóságnak nyújtandó jóvátetelek körül. Végetűtől elismeréssel emlékezett meg a gettó önzellen és lelkes vezetőiről, akik ma is a hitközség élén állanak és akik a vész idején mutatták ki a vezetésre való rátermettségüket, továbbá megdicsért a gettó népének hősiességét, kitartását az állandó veszélyben, csapargattatásban és szenvedésben.

A nagyhatású szöveket után Abrahamson Manó főkantor, kezében az ünnepköszönő ezüst serleggel, sok művészetrel és áhítattal imádkozott. Utána dr. Katona József rabbi megható zürömit mondott felhangzott ajkán a gyászolók fölény, amelyet a templom közönsége vele együtt mondott el a mártirokért.

BUNDAK

SZEMERE szücsnél, ERZSEBET-KÖRUT 26. Második emeleten

Felhívás

a vidéki hitközségekhez, vallásos egyesületekhez és magánosokhoz

Az ország zsidó templomai-
nak kirablása miatt még az
oly katasztrófálisan lecsök-
kent számú hittestvéreink hit-
életének újból való megindítá-
sához szükséges számú Tórák
és kezszerek is hiányoznak.
Ezért kérjük a vidéki hitköz-
ségek, vallásos egyesületek
és magánosokat, hogy ameny-
nyiben birtokukban volnának
oly Tórák, Tóráköpöngyek, ta-
liscok, tefilének és általában a
vallásos élethez szükséges kegy-
szerek és imakönyvek, — ame-
lyekre feltétlenül szükségük
van — bocsássák azokat Or-
szágos Irodánk rendelkezésére.

Az ilyen módon rendelkezésünkre
bocsájtott kezszereket azokra
a helyekre juttatjuk el, ahol
ezek hiányoznak.

Ha a felajánló támogatásra
szorul és ennek folytán nem
áll módjában a rendelkezésre
bocsájtást díjtalanul felaján-
lani, úgy készséggel meg is vá-
sároljuk ezeket.

Kérjük I. hitfeleinket, hogy
a hitélet megindítása érdeké-
ben minden fölös íly tárgyat
nekünk mielőbb bejelenteni
szíveskedjenek.

**Magyarországi Izraeliták
Országos Irodája,
Budapest, VII., Sip-u. 12.**

Akik meghaltak és akik harcoltak...

Kedden délután résztvettünk a
Jewish Agency for Palestine
Dokumentációs Ügyosztályának
„Akik meghaltak és akik har-
coltak” néptűntetési bizottság cí-
men rendezett kiállításának
megnyitását. Ez a bemutató, a
társadalmi szokásoknak megfe-
lelően, a hivatalos világnak
szólt, a vezetőknél, akik nem
csak megnézik a képeket s az-
után tovább mennek, a feledés
mocsarába süllyesztve az izzo-
nyatot keltő látvány emléket,
hanem a jövőre vonatkozóan
állást is foglalnak. Szavuknak
külön súlyt ad az az állás, ame-
lyet betöltenek s az a hatalom,
amelynek nevében beszélnek.

Ezekre a szempontokra gon-
doltunk, amikor hallgattuk Be-
reczky Albert és Mikló Sándor
állanittikárok beszédét, akik
Náthán Sándor héber és magyar
nyelvű megnyitóját után szóltak
azokról a szenvedésekről, ame-
lyeken a zsidóság keresztül-
ment s hitet tettek amellet,
hogy a bűnösök felelősségrevon-
ása nem fog elmaradni.

Ezért valakinek felelnie

kell, törj ki a felháborodás
szava a nézőkből, akik előtt
felhívások, hirdetmények, fel-
ragaszok, fametszetek, képek,
újságok idézik fel a gyilkossá-
gokban és rablásokban gazdag
tegnapot. A szemtanúk, a kor-
lársak, akiket a csoda mentelt
meg a kegyetlen és irgalmat
nem ismerő nyilasok és SS-ek
kezeiből, minden lépcsőnél fel-
kiáltanak: igen, ez pontosan így
volt. Sraga Weil megrázó erejű
fametszetei, Aldor Péter és Ká-
dár György rajza egy rajza-
mas látomás és élmény bizonyíté-
kai. A szembesítés azonban
eddig még nagyon egyoldalú:
az áldozatokal szembesítették
önmagukkal, kínjaikkal és ke-
ségbeesett tekintetükkel. Most
már a gyilkosokat is el kéne
vinni erre a kiállításra, — amely
egyben a zsidó történelem leg-
véresebb fejezete, — s megmu-
tatni nekik: ezt tették...

GERVAI SÁNDOR

VILLAMOSSÁGI

hővezetési cikkek, szerelési anya-
gok Vétel, Eladás, Bizomány.
GERŐ SÁNDOR, Ep., VI., 6-u. 21.

1 millió pengő jutalmat

adok annak, aki feleségemről

Nussbaum Fülöpné

szül. Garai Etelről tud

akit 1944 augusztus 4-én a sárvári internáló tábor-
ból elhurcolták Auschwitzbe. Aki feleségemet ismerle,
vagy közelebbi adatokat tud róla, — közölje velem.
Annak a fenti jutalmat adom. „Dita“ cipő üzlet, VI.,
Teréz-körut 1/B.

A zsidó kisbirtokok ügye

(Levél a szerkesztőhöz)

Igen tisztelt Szerkesztő Urt

1942-ben a zsidótörvény ér-
telmében az O. F. I. 2 és 1/4
holdas szőlőbirtokomat egy
tölsvai sófőrnök, tehát nem is
földműves embernek utalta ki.
Amikor a deportálásból haza-
lértem, a szőlőt ugyanaz a sóf-
őr kütyengelte és az Országos
Földbirtokrendező Tanács azt
tényleg neki ítélte meg azzal,
hogy majd másutt adnak nekem
kárpótlást: másik szőlőt.

A fenti eset nyilvánvalóan
nem egyedülálló. Én magam is
több esetet hallottam, hogy
nem a behelyezettől vették el a
birtokot, amelyet amnyi árta-
lan ember pusztulása árán szer-
zett, s amelyet az illető behely-
ezett „már” két-három éve
művel, hanem attól, akitől azt
a zsidótörvények alapján vet-
ték el, s amelyet azelőtt gene-
rációkon keresztül ő maga, szü-
lei s nagyszülei műveltek meg,
s amely folytán szűke-
hez nőtt.

A fegyverszüneti szerződés-
nek és a 200-as miniszterel-
nöki rendeletnek azt az általá-
nos rendelkezését, amely hatá-
lyon kívül helyez minden a
zsidóságot sújtó jogszöveget, el-
vevően, mégis elvették tőlünk a
szőlőt, holott ha történetesen
nem lennénk volna zsidók, most
békésen és háborítatlanul mű-
velhetnénk szőlőnket. Hogy
azután rendszerint kárpótlás
nincs és néhány fillérrrel kell
majd azt esetleg eszközölni, ar-
ról természetesen senki sem te-
bet.

Szükségesnek tartottam ezt
az esetet Szerkesztő Urnak tu-
domására hozni, egyrészt,
mert nemcsak egyéni sérelem
ez, hanem igen sok vidéki hit-
testvéremé is, másrészt mert lát-
lak a multhan, hogy az ilyen
esetekben nincs megállás, hiába
„hozzák ki a szót a vitor-
lákból”, az egyik zsidóságot
sújtó intézkedés szükségképen
maga után vonja a másikat is.
Ezért nemcsak zsidó, hanem
általános magyar érdek is len-
ne, ha az illetékes szervek en-
nek a 200-as rendelettel szöges
ellenétben álló gyakorlatnak
elejét vennék.

Tisztelettel
Dr. S. E.

*

Mint hogy valóban nem eggye-
dülálló esetről van szó, felhív-
juk hittestvéreinket, hogy a ha-
sonló eseteket — a konkrét
adatokat feltüntetésével — a Ma-
gyarországi Izraeliták Országos
Irodájának, Bpest, VII., Sip-u.
12. jelentsék be, hogy ez utóbbi
illetékes helyen eljárasson az
orvoslás iránt.

Zsidó hanglemezeket

bármilyen árban saját részünkre
megvételre 10 resok, HÖNG,
Visegrádi-utca 15. szám.

— Az OMZSA-ház emelkedés-
nepe. Több ezerre rug azok-
nak a hittestvéreinknek a szá-
ma, akik szinte a csodával ha-
ráros viszonyok között a Bellu-
len-tér 2. szám alatti OMZSA-
ban és az épületben elhelyezett
környékban vészték át az ül-
dőteltések évi és mentették
meg életüket. A felszabadulás
évfordulóján, január 19-én, ös-
szefüvelelt tartották a megme-
nekültek az OMZSA díszemelői
termében. Dr. Berg József Tó-
rabbi bevezető beszéde és imája
után Tibore Zsigmond, a Ma-
gyar Pen Klub tagja, olvasta föl
az üldözöttségtől szóló költeme-
nyét, amelyet ill a pincében írt
a bujdosó alatt majd dr.
Pásztor József főtákar ünnepi
beszédét mondott. Főszóvaltak
még dr. Biedermann, a kórház
volt főorvosa, Timár Sándor
igazgató és mások. A jelenlé-
vők elhatározták egy Bieders-
mann-emlékalap létesítését, sze-
gény deportáltak gyermekei-
nek támogatására.

Kohn Gizi és Irén
fűző és felhármenő szalon
VII. Akácfa-u. 4. II. 2

Megbízható

vallásos, ortodox, hit keresők
nagy 3-4 órás hitéleti munkára,
Megbeszélés: Magyarországi, Ká-
rály-u. 26. I. 35. 1-3 óra között

Fiatal

egyedül maradt árva, özvegy,
fiatalok és izlésű nőknek
ismerettség keresi HAZATÉRÉS
CELJÁRÓL, jelszám, honoló-
lért. Kosmetikus, énekes,
„Két szív, egy dobbanás” jel.
Teázer hirdetőbe, Ny. u. 1-12.

Orth. háztartás

keres, vallásos leányt, „Papír-
gyár” jellegre a kirakba.

ZSIDÓ LEÁNY gyermek mellé

felvettük, Moskovits, London-
u. 6. közből ápolóné.

Zsidó háztartások közös konyhája
keres KISÉRTŐ
NŐI MUNKAERŐT
fizetés és ellátás ellenében. Je-
lentkezés a Wesseleny-u. 41. sz.
a. iskola udvarában reggel 8-9
óra között.

Hajpótrészeket

parókákat készítenek színesen
RENGEZES fodrászmaester,
VI., Csengery-utca 81. szám.

A Kőbányai Izz. Hittársaság elhár-
rása pályázatot hirdet egy a hitkár-
tevékedés is elvágó

kántori állásra.

Helybenkeltés, hétélező, Kézszobás
személyes felvétel adunk. A pályázato-
kat Bizonyítványokkal február 15-ig
a Kőbányai Izz. Hittársasághoz X.
Csengery-utca 7-9. köldendők.
Kőbányai Izz. Hittársaság Elhár-
rása Wala Hermann elnök.

Házvezetőnő

FÜZŐ MINDENES felvételük kb
esaládoz, modern lakásba, „Ca-
látag” jellegre a kirakba.

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

EGY PROTESTÁNS LELKÉSZ A ZSIDÓK KÖVETELÉSEI MELLETT

A zsidókérdést tárgyaló new-yorki értekezleten — mint a londoni rádió közölte — a *Keresztény Cionista Szövetség* képviselője is a zsidók korlátlan palesztinai bevándorlása mellett foglalt állást.

Nagy érdeklődést keltett *Brüdgeman* protestáns lelkész nyilatkozata. A protestáns lelkész követelte, hogy az *Egysült Államok* kormánya tegyen meg mindent az európai zsidó kivándorlók palesztinai befogadásának megvalósítására.

BINACIONÁLIS ÁLLAM?

Einstein professzor, aki eddig az önálló zsidó állam gondolatának hirdetőjé közé tartozott, — mint Washingtonból jelenti a *Reuter Iroda*. — most a binacionális megoldás mellett foglalt állást az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság előtt. A világ-hírű tudós és humanista egyfelől a zsidóság és a cionizmus, másfelől a világképe szempontjából a palesztinai zsidó-arab együttélés és közös államalkotás útját látja egyedül járható megoldásnak.

A binacionális állam mellett szálltak szóra a Washingtonban kihallgatott arab professzorok is, akik szerint: egy valóban demokratikus Palesztinában megfelelő együttélési lehetőség volna zsidók és arabok számára. Az arab professzorok végül kiemelték a zsidó bevándorlások korlátozásának feltétlenül szükségességét.

6000 LENGYEL ZSIDÓ BERLINBEN VÁRJA TOVÁBBUTAZÁSÁ ENGEDÉLYEZÉSÉT

A *Daily Express* berlini tudósítója szerint: 6000 lengyel zsidó — javarésztük Lodz és Krakkó környékéről való — várja Berlinben továbbutazása engedélyezését. E zsidó kivándorlók 65 százaléka Palesztinába, 25 százaléka az *Egysült Államokba*, 5 százaléka *Kanadába* és 5 százaléka egyéb lengyelországi államokba kíván kijutni.

A „DAILY TELEGRAPH” A LENGYELORSZÁGI HELYZETRŐL

A *Daily Telegraph* varsói tudósítója megállapítja, hogy Lengyelországban valóban van antiszemitizmus, de azt a lengyel kormány nem támogatja. A Varsóban tartózkodó külföldi zsidók úgy vélik, hogy a lengyel kormány mindent megtesz az antiszemita atrocitások megakadályozására. Ebben a törekvésében a *Vörös Hadsereg* is segíti Lengyelország keleti részében. A lengyel kormány egyébként

— mint a *Daily Telegraph* varsói tudósítója írja — a nyugat felé vándorló zsidók rendelkezésére bocsátja a szállítóeszközöket. A kivándorló lengyel zsidók mindenképpen a németországi angol, vagy amerikai megszállási övezetbe akarnak jutni.

A lengyelországi zsidók két láborra oszlanak. Az egyik bizik az antiszemita törekvések megszűnésében. A másik, amely főleg a cionistákból áll, azt hirdeti, hogy a zsidók menjenek minél előbb nyugat felé, onnan pedig Palesztinába, vagy abba az országba, amelyet az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság majd kijelöl számukra.

BEVIN KÜLÖN MEGBIZOTTAT KÜLD A NÉMETORSZÁGI ZSIDÓK HELYZETÉNEK TANULMÁNYOZÁSÁRA

A *Basler Nachrichten* londoni tudósítója úgy értesül, hogy *Bevin* angol külügyminiszter a közeli napokban külön-megbizottat küld a németországi zsidók helyzetének tanulmányozására. Ez az elhatározása annak a vilának a következménye, amely *Morga* vezérőrnagynak a zsidókérdésről tartott beszéde nyomán támadt és amely példátlan érdeklődést váltott ki az angol közönség legszélesebb rétegeitől.

„AUSZTRIÁBAN NEM LESZ TÖBBÉ NÁCIZMUS ÉS ANTISZEMITIZMUS”

Figl osztrák kancellár egy hécsi gyűlésen tartott beszédeben rámutatott arra, hogy hiába reménykednek a bujkáló náciik az elmúlt korszak feléledésében. „Ausztriában nem lesz többé náciizmus és antiszemitizmus.”

Bécsben megerősítik — londoni hírek szerint — azokat az információkat, amelyek arról szólnak, hogy *Ausztria* nagyarányú akciót kezd a náciik elől kivándorló és a náciik által kiűzött zsidók hazahívására. Ennek az akciónak az előkészületei közé tartozik az is, hogy az osztrák kormány minden alkalmat megragadjon az antiszemita törekvések éles elítélésére.

HIVJON! JÖJJÖN!

Veszek: férfi és női ruhát, fehérneműt, szőrmekabátokat, irógépet, pénztárcát, szőnyegot, porcelánt, kerékpárt, fényképezőgépet. *Petőfi Sándor-u. 2.* Az átjáróban és Anker-köz 3. GERSTL-MAJOROSI

Selejt-filmet

VESZÜNK: „Royal” rt. Szabolcs-utca 29. Telefon: Lipót 304.

A Kiskunhalason meggyilkolt 194 munkaszolgálatos temetése

1944 október 11. a magyar zsidóság történetének egyik leg-szemorubb gyásznapja. Ezen a napon futott be a kiskunhalasi állomásra a 101322. számú vasúti munkásszálló vonat. Befutott és megállt az SS katonák éppen ott veszteglő vonata mellett. A fiúk — legnagyobb részén 18-29 évesek — megtudták, hogy chező menekültek tartózkodnak az állomáson s a saját szökésen Liszabonból életükükből adtak enni a menekülteknek. Ami ezután történt, olyan szörnyű, olyan borzalmas aljas, hogy leírásakor megremeg a kézben a toll. Az SS pribékek és nyilas magyar kiszolgálók — dühöge ezt is meg kell mondani, — vasutasok, minden ok nélkül, kellett is akkor ok, megrohanták a védtelen munkaszolgálatosokat, lerángálták, ütötték-verték őket, ott a sínek mentén megásatták velük sárjukat, majd gúzda lökötték, kezüket lábukat eltörték, fejüket beverték, oltanyira, hogy az exhumáláskor csak négyet-ötöt tudtak felismerni. — végül meztelenre vetkőztették s hadonra lövöldöztek őket. A még élő, vonagló testeket bedobták a gödörbe, messzel öntölték le és elföldelték őket. És hogy valahogy valamelyik meg ne menekülhesen, hajtóvadászatot rendeztek rájuk. A munkaszolgálatosok elrúvult holmijain megsebzettek, 194 fiatal élet esett így „a civilizáció megmentőinek” áldozatul. 194 fiatal ember, akiket azóta hiába várt haza szülő, feleség, gyermek, testvér.

És most hazajöttek. Hazahozta őket hozzátartozóik szerelése. Hazahozták, hogy legalább a végfeszítést megadhatassák nekik.

Vasárnap délelőtt 99 koporsó állt a rákoskeresztúri zsidó temetőben levő Hősök parcellája előtt, benne 194 munkaszolgálatos földi maradványa, körülötte pedig a hozzátartozók zokogó

serege. Mikor *Mandel Lajos* fő-köntör ajkán felhangzott a gyászszószó, a zokogás for-tisszimbóba esapott. Utána *Dr. Ilvesi Ferenc* főrabbi szólalt meg. Beszédében idézte a pesti, auschwitzi és a többi haláltáborok áldozatainak szellemét. „Erőseknek kell lennünk — mondotta végül, — egységeseknek kell lennünk, hogy ezek a borzalmak soha többé meg ne történhessenek.” A főrabbi beszéde után *Domonkos Miksa* ügyvezető, a Pest-i Izr. Hittközség, *Simor Dezső* százados, a Munkaszolgálatosok Orsz. Szövetsége, *Steiner Marcell* elnök, a Pest-i Chebra Kadisa, dr. *Vér Imre* nemzeti-gyűlési képviselő a Kiszgázda Párt nevében, egy, a véletlen folytán megmenekült és egy ikerszázadbeli munkaszolgálatos mondtak búcsúbeszédet. Ezután a munkaszolgálatosok vállukra emelték a koporsókat s a közös sírhoz vittek, ahol *Ripper Frigyes* az ötög bajtársak nevében mondtott beszédet, végül a demokratikus rendőrség egyik tagja tett fogadalmat, hogy mindent elkövetnek a bűnösök kézrekerítésére.

Leeresztették a koporsókat, tompán kopogtak a rögök, elhangzott a kaddis-imna s a 194 munkaszolgálatos végleg le-
fűrt

K. Gy.

Az ország egyetlen
titulális szanatóriuma

Dr. Ernst
szanatórium

Budapest, Alkotmány-utca 4.
Telefon: 125-066.

Mérsékelt árák! Bekebeli étel- és italok, fürdő, kábel- és rádió.

Székely Emil ékszerész
Rákóczi-ut 26

brilljánst, aranyt, ezüstöt, arát leg-
drágábban vesz.

Vidéki kereskedők figyelem!

Naptár, cigarettapapír és mindenféle papíráru

legelőször
beszerzési forrása **György Imre** papír-
nagykereskedés

Deák Ferenc-utca 15. Telefon: 380-515 UTÁNYVETTEL IS SZÁLLITUNK!

László Butor

16. olesó és megbízható vétel, eladás. Jókai-u. 6.

Könyv, kölcsönkönyvtár

papíráru legnagyobb választékban

György Józsefné
Andrássy-ut 15.

Ne csináljon lakásgondot,
keresse fel

ifj. Nagyt

VIII., VAS-UTCA 5.

HIREK

AZ ELŐÁLLITÁSI KÖLT-SÉGEK újabb letemes esierkedés: kövekeztében kénytelenek voltak az Uj Élet egyes példányainak árát 1000 pengőre, az előfizetési díjat 1 hónapra 4000 pengőre említi.

Az eszi Ferenc főrabbi előadása Pécsen. Pécsen jelentik: Dr. Hevesi Ferenc pesi főrabbi, felkészvezérőrnagy hivatalos útja során ellátogatott Pécsre, s ezalkalommal a pécsi hitközség felkérésére előadást tartott. Dr. Hevesi előadásában kifejtette, hogyan juthatunk el különböző utakon az Igazság megismeréséhez. Az előadás címe: 'Élmény és Igazság' volt. Nemesak a pap, de a filozófus is eljutott metafizikai úton Istenhez. A hitközség Goldmark-teremté zsufolóság megfőtőlők az érdeklődők. A hellgatóság soraiban ott vált az orosz városparausnak, valamint helyettese és kísérete, Virág László vezérőrnagy a 4. honvéd kerület parausnoka, vezérkari főnöke és a honvédkerület tisztikarának nagyszere. Megjelentek Münich és Hercegh főispánok, Kézserű alispán, Tolnay polgármester, Yöröss főkapitányhelyettes, Molnár Kálmán egyetemi tanár és a pécsi zsidóság majdnem teljes szárában. Az előadót dr. Szántó László hitközségi elnök és dr. Krausz Henrik főrabbi fogadták.

A Korochow Kör új leány-ségének felavatása. Január 16-án avatták fel a Borochoy Kör új helyiségét Andrassy-ut 89. alatt. Ceyser Albert a Magyar Gionista Szövetség elnökének bevezető szavai után a Kör elnöke, Groszman Sándor bemutatta a Hasomer Hagair célkölüzseit, majd Pál Mária emlékeztetett azeg Hunyadi Sziméonról, a maguolum 1944-es harcának mártír vezetőjéről. Fettmann Jozsef, a Uchahue nevében üdvözölte a Kör. Közreműködött még a Hasomer Hagair énekkara héber dalokkal.

Orvosi hír. Dr. Nagy József sebészőrnagy és dr. Osvát Ilona (dr. Nagyné) szülész nőorvos, V. Szent István-körút 5. a novemberi telefonpólfűzetben hibásan megjelent telefonszáma helyesen: 120-114.

ARANY DRÁGAKÓ EZÜST Schulz Jenő cég órás-ékszerész (órájavitás) VII. Wesselényi-ut. 6. a régi házban Gergely Miklós aranyműves és ékszerész VÉTEL ELADÁS

Modern, villanyerőre berendezett pászakasítógépek 4 1/2 hp. motorral eladók, vagy esetleg hűtőberendezésekkel együtt. Gróf. utca, Szeremes.

A XII. községkerület meg-alakulása. Január 13-án, vasárnap délelőlt alakult meg Győr székhellyel a XII. községkerület. A nehéz közlekedési viszonyok miatt csak Esztergom képvisel-lettel magát Dax Sándor révén. Tata, Kishör, Komárom, Bicske, Pelsőgalla csak levélben tudták hozzájárulásukat megadni az alakuláshoz. A szervezőbizottság egy határozott, hogy egyelőre csak 10 tagú intézőbizottságot választott. A közlekedési viszonyok javulása után éjtik meg a végleges tisztikar kijelölését. Az intézőbizottság további intézke-désig a községkerületi ügyek irányításával az eddigi tradíciók alapján a győri izr. hitközség elnökét, Fleischmann Eleket bízza meg a likári teendőket Bányai György végzi, míg a községkerületi bíróság elnöke dr. Frankl Imre leti. Az alakuló ülés jegyzőkönyvét az érdekeltek megkapják, amelyekből tájékozódhatnak a kitűzött cél el-éréséről. A cél pedig az, hogy a vidéki zsidóság érdekeit Buda-pesien az Országos Irodánál, de egyéb más hatóságnál megfelelő módon tudják képviselni.

Az „ORT” Országos To-vábbfejlesztő Bizottság új tanfo-lyamai: 1. Felső női ruha szá-bás és varrás. 2. Játékkészítés, lámpacenykészkészítés, bődíszmű-vegyés. 3. Műszaki rajzolás, magas- és mélyépítés és geodéziai mérés. 4. Rádiószerelés. 5. Vízvezeték szerelés. 6. Heggesztés. 7. Óramechanika. 8. Kerek-pár-, irógép- és varrógépszere-lés. Felhívunk tehát mindenkit, aki ezen tanfolyamok bármelyikén részt akar venni, jelen-kezzen az „ORT” irodájában, VII., Erzsébet-körút 32. I. 1. sz. alatti hétfő, kedd, szerda, esü-törtök délelőlt 9-11-ig, vagy délután 5-7-ig.

Adomány az árvaház részére. Legutóbbi számunkban foglalkoztunk az újjászervező árvaház ügyével. A cikk halása alatt egyik olvasónk, Lakos Miklós, a gettóból történt felsza-badtatás emlékére, szívesen peno adományt, egy egy hullámtelű vödött ház lakóját ugyanazek s ázezer pengőt juttatott el hozzáink az árvaház újjáépítésének céljára. Az összeget nyelhetlési helyére továbbítottuk.

Házasság

céltől megismerkednek rendszeres, korrekt kereskedéssel, 40-50 ig. Céltem és lakásom van. Lehel deparáló jellegére a kiadók.

Vagyonos, fővárosi nyomdatulajdonos orthonadix zsidó, 50 éves özvegy rákónom részére (2 gyermeke, 12-15 éves van) ismeretség birtokában ezután keresek HÁ-ZASSÁG CÉLIABÓL kimondott esmas, intelligens, jó esztőlők származó orthonadix, gyermek-szerető leányt, vagy gyermektele-ten asszonyt 30-40 évig. Teljes és kitörítés életéről s fényképet kérek. 'Hozomány nem érdekel' jellegre Pénservice. Erzsébet-körút 9. Legteljesebb díszkérdés, leveleket, fényképeket visszaküldöm.

A VAC közlőháza. Január 26-án, szombaton este 8 órai kezdettel a Palacé-közlőház, összes termelőben (VIII., Jákóközút 13.) reggelig tartó műsoros énekesböl teltünk, melyre az érdeklődőket ezután is szeretettel meghívjuk.

Hezsi Herschkovits Béla főkár-lor a Békésben, Hezsi Herschkovits Béla, a pesti hitközség főkántora január 28-án, este 8 óra 20 perckor a Zeneművészek Szabadszervezetének reprezentatív műsorában keleti és palasztnai dalokat énekelt.

A Pest-i Izr. Hitközség a heti Omuz Sabbat ünnepeken, szombaton, január 26-án, délután 4 órakor Vihar Béla tart előadást a Hitközség dísz-teremben (Sip-u. 12. II. 33.). A hit-község pedagógus iskolájának növendé-keiből alakult kórus héber dalokat ad elő. Mündel Lajos főkántor közre-működésével.

KI TUD RÓLUK? Stern Dávidné 6 éves Tibor és 1 éves Zoltán fiaival 1911 június 28-án indultak Békéses-utórol. Belreccben lemaradtak a gyereklek telegése miatt az u csoporttól, akik Ausztriába mentek. Több hír-nincsen róluk Debreceniek figyelmébe, mivel ottan lettek deportálva, aki tud felőleket, szíveskedjék megadók fejérel értesíteni. STERN DÁVID, Magyarlányegyes, Az értesítést készséggel honorálom.

Auschwitziak figyelmébe! 1911 augusztus 10-ekörül vitték el Auschwitzba SCHNECK ERZSEBET (BÉTA), valamint BRAUN ANNAT Stuttgartba. Augus 17-én leosztot-ták őket egy őrszázas csoportba, személyikről vagy ezen csoport sar-sáról tudókat kérem szíveskedjék megadók (csoportját, SCHNECK LA-ZÁRT, Magyarlányegyes, értesíteni, aki készséggel honorálja a tudókat.

KI TUD RÓLUK? Bajor (Pellák Andor) és neje 1911 június 28-án indultak Békés-utórol. Debrecenben ottan Straó-fia, akéla hír-nincsen róluk. Aki tud felőleket, szíveskedjék értesíteni SÍPOS BEZSÓ, Magyar-lányegyes.

AUSCHWITZIAK Keresem Polák Lángost, Orszéheze, Magyarlányegyes, aki 1911 június 28-án a BÉ. Lagerből az F. K. L. Sarrach Lagerbeba vitték betegem, matos, vékony, és tényleg haju 18 éves kislány, kérem, ki bármit tud, értesítsen. Megnáklom, Bernann Jelenőné, Magyarlányegyes.

KERESSEM Grosz Imrét aki 1925 apr. 26-án szül. Bpest-n. Kérem azokat, kik az Abonyi-utcai vödött házba 1911 december elején a Teleki-térre és a József-városi p. u. 7-8-án tele vagóni-ruzva és 18 nap után Büchenwald-ba kerültek, ha felőli sorsáról tudnak, értesítsék Grosz Józsefet, Bpest, XIII., Baskay Laza. 47.

Ki tud róla? Keresem Ersekújvárról arovott SÜSMANN MÓRT (Kassán u.), valamint DIRBAUM SOMÁT (Kó-márom-u. 26.). Szíves értesítést kér Horovitz, Garai-u. 4. II. em.

Keresem testvéremet SPATZ ENDRÉNÉT, szü-lelett LANDESBERG JÓZSÁT, kit novemberben a télagyárba hurcoltak a Király-u. 10-ből Keresem sógorom SPATZ ENDRÉT, született Bud-pest, 1908-ban, aki 1911 október végén a Józsefvárosi pályaudvar-ni vagóni-ruzá a század száma 101/07. Mündket Keresés ügyben értesítést kér Landesberg Anna, VII., Munkás-utca 11., földszint 1.

A zsinagóga naptára

Január 21, esütörtök: Söyát 22, péntek: 23, szombat 24, (uj-holdhirdetés), vasárnap: 25, hétfő: 26, kedd: 27, szerda: 28, esütörtök: 29.

Szombaton, január 24-én héli szidra: Jiszrau, háftóra: Jeséja VI, 1-VII, 6 és IX, 5-6.

Table with 7 columns: Ima-házak, Pén-tek este, Szombat reggel, Hétköz-nap este. Rows include Dobány, Rumbach, Bethlen, Csáky, Dózsa, Nagyv. Láva, Zugló.

Péntekesti gyertyagyújtás: 4 óra 25 perckor.

Január 25-én és 26-án funk-cionálnak a dohányutcai tem-plomban péntek este prédikál: dr. Herskovits Fábán, szombat délelőlt prédikál: dr. Hevesi Ferenc, előimádkozik: Abra-hamsolu Manó.

Rumbach Söbestyén-utcai tem-plomban szombat délelőlt pré-dikál: dr. Fischer Benjámin, előimádkozik: Mandel Lajos.

Bethlen-téri templomban pént-ek este prédikál: dr. Schwarz Benjámin, előimádk.: Schnür-macher Zoltán.

Csáky-utcai templomban pént-ek este prédikál: dr. Berkovits József, előimádkozik: Hersko-vits Béla.

Dózsa György-utcai templom-ban péntek este prédikál: dr. Mandel Miklós, előimádkozik: Purjesz Mór.

Nagyiváros-utcai templom-ban péntek este prédikál: dr. Sulgó László, előimádkozik: Spitzer Jakab.

Páva-utcai templomban pént-ek este prédikál: dr. Rosen-blum Manó, előimádkozik: Ten-nenbaum Dávid.

Zuglói templomban szombat délelőlt prédikál: dr. Bernáth Miklós, előimádkozik: Frankas Emil.

Budai istentiszteletek: (Pén-tek este 10 óra, szombat délelőlt 10 óra) III., Zsigmond-utca 49. Prédikál: dr. Benoschofsky Iv-re, előimádkozik: Sirota Sándor. XI., Boesky-ut 37. Pre-dikál: dr. Klein Miklós.

UJÉLET A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőse és kiadóhivatal: VII., Sip-u 12. - Telefon: 423-930. Kiadótulajdonos: A MAGYARORSZAGI ISRAELITAK ORSZÁGOS IRODÁJA Feltelős szerkesztő és felelős kiadó: ROÓZ REZSÓ

Előfizetés egy hónapra 4000 P. Beküldött kéziratokat nem őri-zünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk. Nyomatott a Globus nyomdai műnté-zet Rt. közfelforgópein. Fel nyomda-vezető: Margittay Antal.